

'Antipsychotica bij dementie' is een initiatief van IDé, in samenwerking met klinisch geriater en klinisch farmacoloog dr. Rob van Marum van het Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch en specialist ouderengeneeskunde dr. Sytse Zuidema van UMC St. Radboud in Nijmegen.

IDé

Innovatiekring Dementie

contact@innovatiekringdementie.nl
030 - 238 15 17

www.innovatiekringdementie.nl

Uitgave van IDé – Innovatiekring Dementie. Ontwerp: Joao van der Werf

ANTI PSYCHOTICA BIJ DEMENTIE

Wat u hierover
moet weten

Ouderen met dementie kunnen onrustig, angstig of agressief worden. Sommigen van hen krijgen hiertegen antipsychotica: medicijnen voor mensen met psychosen, dus met waan(denk)beelden. Merknamen zijn bijvoorbeeld Haldol, Dipiperon, Risperdal, Zyprexa, Seroquel.

Antipsychotica kunnen vervelende bijwerkingen hebben en zijn niet altijd effectief. Daarom moeten we niet te snel starten of te lang doorgaan met deze medicatie en alternatieven uitproberen. In deze folder krijgt u tips over hoe u kunt omgaan met onrust, angst of agressie bij mensen met dementie.

IDé

Innovatiekring Dementie

IDé zet zich in voor goede levenskwaliteit voor mensen met dementie

Hoe ga je om met iemand die onrustig, angstig of agressief is?

Het allerbelangrijkste is: zoek de oorzaak van dit gedrag. Wanneer vertoont degene dit gedrag? Zijn er lichamelijke klachten, andere factoren of mensen die dit gedrag uitlokken?

Welk effect hebben antipsychotica?

In 80 procent van de gevallen werken antipsychotica niet bij ouderen met dementie. Dat stelt het kwaliteitsinstituut voor de gezondheidszorg CBO.

Alleen bij ernstige agressie of plotselinge verwardheid (*delier*) kunnen antipsychotica soms nuttig zijn, maar deze mogen alleen gedurende een korte periode worden voorgeschreven. Bovendien moet goed gekeken worden hoe de patiënt in kwestie erop reageert.

Welke bijwerkingen en risico's kunnen optreden?

De belangrijkste mogelijke bijwerkingen zijn sufheid, apathie, achteruitgang van geheugen, stijfheid, vallen, verslikken.

Deze bijwerkingen beïnvloeden al snel het dagelijkse functioneren. Daarnaast is er een laag risico op een beroerte, longontsteking of overlijden.

Tips voor omgaan met onrustig, angstig of agressief gedrag

- Lichamelijke klachten: denk bijvoorbeeld aan obstipatie (verstopping) of een blaasontsteking. Of is er pijn? Mensen met dementie kunnen het niet altijd meer vertellen als ze pijn hebben, maar er wel onrustig of agressief van worden.
- Zijn er andere factoren in het spel? Zijn er teveel of juist te weinig prikkels? Dus is het te druk of juist te saai? Geen enkel mens met dementie is hetzelfde. Zoek daarom uit wat het ideale 'prikkelniveau' voor de persoon in kwestie is.
- Besef dat mensen met dementie in een andere belevingswereld kunnen leven. Zo kan je partner ervan overtuigd zijn dat ze haar kinderen van school moet halen. Stel haar gerust, praat over haar kinderen en leid haar af.
- Zorg voor een passende daginvulling. Zorg voor bezigheden die hij of zij fijn vindt, aangepast op het niveau van de dementie.
- Zorg voor voldoende contacten met anderen. Betrek het (vroegere) netwerk van hem of haar: burens, neven, mensen uit het verenigingsleven enzovoort.
- Zorg voor voldoende buitenactiviteiten en een helder verlichte woonomgeving. Dat lijkt onder meer goed voor de stemming en biologische klok.
- Zorg ook voor genoeg lichaamsbeweging. Er zijn veel aanwijzingen dat dit een positief effect heeft op mensen met dementie.
- Bij mensen met dementie kan angst ontstaan omdat hij/zij de wereld niet meer begrijpt of onder controle heeft. Toon begrip voor die angst en stel hem/haar gerust.
- Agressie kan ontstaan uit angst of omdat er dingen gevraagd worden die hij of zij niet meer kan. Schreeuw niet terug, blijf beheerst en stel gerust. Geef als nodig een time-out: laat hem of haar even alleen om af te koelen en tot rust te komen.
- *Speciaal voor mantelzorgers:* vertel de verzorgenden het levensverhaal en gewoonten van uw dierbare. Dat is een voorwaarde voor een goede omgang. Bijvoorbeeld: als iemand gewend is laat naar bed te gaan, kan het frustrerend zijn om vroeg in de avond al te moeten gaan slapen.